Ч. 81. Чернівці, субота дня 29. липня (10. серпня) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

IV. буковиньска краєва конференция учительска.

(Конець.)

Четвертого дня ухвалено отсі вільні внесеня майже без дебати й одноголосно:

1) щоби петиция бук. учительства, внесена 1894 р. зі всіх повітів о підвисшене платні на підставі личного систем

у клясового чим скорше і прихильно зістала рішена, а учителям черновецким призначено осібну плату;

2) щоби час служби числено від першого іменованя по іспиті зрілости;

3) щоби час служби обнижено з 40 на 30 літ;

4) щоби за огороди шкільні меньші як 1 ha не відтягано учителям нічо;

5) щоби на заложене взірцевих огородів шкільних позволено субвенциї що найменьше в сумі 400 зр.;

6) щоби низші господарскі школи, ухвалені буковиньским соймом, як найскорше отворено;

7) щоби призволено по дві відповідні запомоги для висшого образованя по 2 учителів в слєйді і господарстві;

8) щоби пятилітні службові додатки учителів вчислювано до жалуваня, а відмовлювано їх тільки на підставі дісціплінарного слідства;

9) щоби в кождій громаді ставлено такі будинки шкільні, в котрих би всі діти помістити можна;

10) щоби на школах були громозводи;

11) щоби павшалї шкільні виплачували уряди податкові піврічно;

12) щоби плату за опал установлювано що 5 років;

13) щоби при кождій школї були місця й прибори ґімнастичні;

14) щоби кандидатів, котрі мають іспит кваліфікацийний, а не мають плати, увільнювано від служби безплатної;

15) щоби знести жидівскі хайдери;

16) щоби 5-літні додатки службові призначувано з уряду, отже щоби не треба о них просити;

17) щоби управителям шкіл за управу дівочих шкіл признано нагороду;

18) щоби виконувано припис дотично 4-разового чищеня шкіл;

19) щоби додатки презнані підучителям не відбирано їм, скоро станут учителями;

20) щоби для черновецких шкіл призначено таку саму суму на закупно приборів наукових, як і прочим школам;

21) щоби членам конференциї з черновецких передмість признано дієти;

22) щоби учителям признано на зелізницях ті самі пільги, що й урядникам;

23) щоби висоту ремунерациї установлено по 20 зр. від кождої години;

24) щоби подано до відомости громад, що учителям пристоїть право вибору;

25) щоби учителям, котрі при цілоденній науці мають звиж 80, а при південній звиж 100 учеників, признано ремунерациї;

26) щоби управильнено остаточно справу руских катехизмів;

27) щоби позволено учителям діставати 3-місячні завдатки;

28) щоби учителів запроваджував у службу ц. к. урядник;

29) щоби при будові шкіл мав і учитель голос;

30) щоби при закуплюваню книжок для шкільних бібліотек взглядняти науку повторительну;

1) щоби квартира учителів складала ся з 3 обширних комнат, кухнї, комори, пивниці, й щоби були стайні і шопа, та огород що найменьше на 1 ha;

32) щоби вільно було учителям вносити подання, на які не дістануть резо-

Маленькі фотографії
ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.

—o—

(Дальше).

Вірші її... як на чий смак!... Зоїл-Ванько казав менї, що мовчки можна їх читати; а „знаменитий“ автор однієї брошурочки про жіноцтво дак тієї думки, що вірші нашої поетки можна і на вічах декламувати замісць дискусий, бо вони викликають „не тільки загально людську“ любов, але й незадоволення з усїх і з усего... а се, казав він: „певна ознака величезного таланту революцийного“.

Що-до мене, так на мою думку вірші нашої славнозвістної поетки були-б зовсім добрими, коли-б до їх додати ще кільки аккордів поезиї та музикальности, оздобивши їх більш гучними рифмами, улаштовавши трохи розмір і наголоси, так щоб хорей не мішав ся з ямбами; та ще не завадило-б поглубити і поширити трохи зміст їх — і нарештї повикидати такі, не зовсім поетичні слова, як ось: ковбаня, твань, гварантованнє, шарлатанство, копирсованє, нехлюйність і т. инч.

Віршує вона більш за все на мотиви туги горожаньскої про „всїх людей“: тим то, річ натуральна, вірші у неї виходять занадто плачливими. Я гадаю, що тут чимало спричинюєть ся ще і біль кутнїх: в хорій атмотфері не набереш сьвіжого, бадьорого і веселого натхнення. Але може більш правдоподібно гадати, що причиною плачливости віршів умови не субєктивні, а та сфера житя „громадського“, що навкруги оточує поетку так, що вона завждї перебуває ніби під хмарним небом. Може инакше й не можна за нашого часу, коли туги і смутку людського стільки, що нїгде не можна з ними розминути ся! здаєть ся на кожній деревинї, на кожній віточцї, на кожному сучку і під кожним листком тільки журба да сум. Скрізь-скрізь по сьвітах журять ся і сумують люде — усї про одно, що у людей „гроший бракує“..... Здаєть ся, що й кожна рослина, кожна квіточка засмучена великими скорботами про те-ж таки, що у людей „грошей бракує“... З хмарного неба падає, здаєть ся не дощ, а слези: одно плаче, що нї за що справити бенькет, друге журить ся, що єму бракує „гроша“ на поїздку до Монакко; у третьої не така сукня; четверте слези ллє, щк нї за що справити діядему „хоч би з підборними самоцьвітами“ і т. д. Коли де й не помічав я скорботи, журби та суму, так тільки по селах: гадаю, що їх там і нема; бо наші добродїї народні як от ми письменники, усякі дїячі і всякі ньші прихильники народу, усю журбу, увесь сум перевезли з сїл до міст. Коли-ж гадка моя не певна, так значить журби і суму на селах я не добачив єдине через те, що по селах така темнота, що хоч око виколи; там не то що електричного, а жадного сьвітла нема! Така темнота не шкодить, навпаки! ходи собі в темнотї без остраху; жаден сум, жадна скорбота або журба народна не впаде тобі в вічі!... За те-ж і через те саме житє по містах, найпаче по отаких здорових, як Зьвіринець, житє людське поняв туман горожанської скорботи та такий густий, що хоч лопатою горни; і хоч на яких „крилах“ так не вилетиш з того туману! Нехай отут в Зьвіринцї, чи в иньшому такому містї, та нехай хоч у самому Львові, не кажу вже у Київі або в Снятинї, нехай родить ся на сьвіт Божий хоч яка „жизнерадістна“ людина, а коли вона зростати-ме на містї, так доки дійде до віку свого горожанського, не знати де й дїнеть ся у неї та „жизнерадістна“ сила!... немов її вітром якимсь розвіє! Більш за все можна спостерегати отсю тяжку рису на тих україньских дївчатах, що „самообразують ся“ в Москві або в Цюриху, а ще більш на тих, що „жизнерадістна“ сила покидаючи їх забірає з собою і вродливість їх. Задля дївчини, хоч і розумної, отакої як наша поетка, але не вельми вродливої і не дуже заможної, скоро вона своє чисте-райске дївованя перенесе за той Рубікон, де на березї, на високій щоглї має ґрапор з трьома, хоч і рожевими, але вже поблеклими, хрещиками, так про таку дївчину „жизне, радісні“ години немов в мур замуровано!.... Що з того, що ноша житя у неї полегшала-бо вона з тієї торби, де та ноша, витрусила думку і турботу „давати гарбуза“. Що з того, що серце у неї набрало ся доброго огрійливого почутя „любови до всїх людей“? Правда, жити їй на сьвітї стало легше, бо почала вона жити не для себе;.... а про те все-ж таки.... errare humanum est...

Так і Зьвіринецька поетка: вона живе хоч і радістними слїзми горожанської журби

люциї з пов. ради шкільної, впрост до ради шк. краєвої;

33) щоби в дорозї законодатній розширено право дісціплїнарне школи і на курси повторительні;

34) щоби старшим учителям признано 6 додатків службових;

35) щоби признано нагороду учителям за виставленє дуплїкатів;

36) щоби виконувано законні приписи дотично приватистів;

37) щоби кари за непосиланє дїтий сейчас стягано;

38) щоби оголошеня конкурсів на опорожнені місця вчасно доставлювано;

39) щоби слїдства проти учителів переводили єдино пов. ради шкільні;

40) щоби на пенсию обтягано невелику таксу нараз або в протягу 3 лїт;

41) щоби для бук. шкіл з німецкою мовою викладовою уложено книжки з такою частию землеписною і історичною, як рускі читанки;

42) щоби означено докладно вимір мешканя для учителів.

Внесенє, щоби для науки повторительної видати осібні читанки, відкинено.

По вичерпаню дневного порядку закінчив голова о 11. год. рано конференцию оглядом успіху 4-дневної наради і окликом в честь Монархи.

Директор Фляш подякував провідникови конференциї др. Тумлїржови за провід.

В полудне відфотоґрафували ся всї члени конференциї з інсп. Тумлїржом на чолї. О 8. год. того-ж дня відбув ся товариский вечерок в честь краєвого інспектора, котрий своїм щирим, енерґічним, безпартийним і прихильним супроти всїх поступованем здобув поважанє й любов учителів. Крім одушевлених промов в честь д-ра Тумлїржа, згадати-б про его бесїди, в котрих зазначив велику вагу учительства для народної культури, та й про те, що покликанє інсп. Ом. Поповича є не тілько відзначенєм учителів народних, але й належна нагорода за его заслуги на полї лїтературнім і педаґоґічно-дидактичнім, та що діяльність інсп. Поповича принесе напевно велику користь для бук. шкільництва.

Кінчаючи наше справозданє спімнемо ще, що більша часть 9 Русинів, котрі засїдали в конференциї, брала живу участь в народах, хоч не в такий влазливий спосіб, як се чинили Волохи, котрі, а іменно дир. Ісопескул і его кревняк надуч. Браїлян, перший з личної амбіциї, а другий в загорілости національній, викликали були кілька не милих сцен, в котрих однак одержали належиту відправу, яка дісталась і надуч. Ісакевичови. Згадати-б ще й про мужне виступленє уч. Одовійчука з Серету проти румунїзациї руских учеників, на доказ чого навів слїдство переведене в школї в Роґожештах, де сьвящ. Шандру навчив бу вдїтий руских трохи волоскої мови на довід, що там є й дїти волоскі, та при дотичнім іспиті помішала ся руским дїтям Шандрова волоска наука так, що один назвав чоловіка — „boul“-ом, значить волом.

В кінці не можемо не закинути учителям-Русинам брак достаточної енерґії супроти бути учителів-Волохів; не жадаємо від наших учителів, щоби воювали проти крику й галасу волоского таким самим неприличним способом, бажати-б тільки більше відваги й самосьвідомости, та щоб не поминути нїколи нїчого мовчки, як се стало ся на пр. з нагоди волоскої промови самозванного проводира депутациї Браїляна, що промовляв у кр. видїлї а і в конференциї по волоски, наколи на руску промову нїхто з учителів сего року не відважив ся, хоч 6 років тому була на конференциї й руска промова. Вирозумілість Русинів на такі „дрібниці“ не все й не всюди на місцї.

В справі здорового кредиту

для селян, одержуємо з товмацкого повіта від одного сьвященика такі замітки, котрі подаємо для дальшої дискусиї над важною справою:

Автор статї п. т: „Стосунки кредитові хлїборобів“, поміщеної в 53 ч. *Буковини* зробив досить докладний перегляд дотеперішної роботи Русинів на поли кредиту рільничого і прийшов до цїлком оправданого висновку, що вся дотеперішна робота наших людий на сїм поли не може осягнути заложеної собі цїли с. є. ратованя селян з їх материяльного упадку. Головна причина сего єсть: що кредит той для рільників, котрим земля при нинїшній кризї господарчій ледво 3 процент приносить, за дорогий, а не менше і се, що дотеперішні каси пожичкові, не маючи належитої орґанїзациї статутарної, не призвичаюють селян до точности уплат затягненого довгу, а ще менше до рахунковости і ощадности доходів своїх, осягнених з господарства рільничого, промислу домашного або бічних заробків. Що більше, каси сї просто деморалїзують людий, бо учать їх уважати фонди пожичкові за res nullius, з котрих можна брати кождому без обовязку віддати. Погляд ш. автора зовсїм східний з дійстним станом річий; кождий признати мусить, що каси дотеперішні громадскі чи церковні мало причинили ся добробиту народу хлїборобного, бо в касах тих за мало увзгляднений нагляд над користним з'ужиткованєм і риґор над точною сплатою пожиченої квоти. Шкода тілько, що ш. автор, піднїсши яко головну підставу розвою таких кас і „інтерес особистий“, бачить головну причину всего лиха в сьвященниках (і в старшинї громадскій — *прим ред.*). Докір сей зроблений духовеньску, котре з самопожертвованєм віддає сили свої і час на веденє кас пожичкових зовсїм не оправданий. Людий між духовеньством, що брали би церковний гріш на вічне відданє числить ся хиба на одиницї і то таких, що певно касами пожичковими не много журять ся. Надужитя-ж такі мусїли-б бути страшно розширені, щоб могли стати, як ш. автор думає, аж „коренем лиха“ всїх кас церковних, та деморалїзували нарід так, що і той думає лиш, якби і собі взяти гроші не потребуючи віддавати.

(Примітка від редакциї.) Впр. дописуватель кладе за великий натиск на дотичні слова автора статї про кредитові стосунки хлїборобів. В тій статї в числї 53-ім сказано, щв причиною думки, яка виробила ся у народу, що можна брати, а не віддавати — є „з одного боку сьвященики (не всї, але богато їх), а з другого боку старшина громадска дала повід до того, що тяка думка виробила ся у наших людий про гроші з тих кас“. Тому, що в уступі перед сими наведеними словами є мова про брак доброго заряду і котролї, до чого на селї передовсїм спосібні і покликані сьвященики в касах братских і старшина громадска, то наведені слова треба розуміти в той спосіб, що ті покликані люди занедбали заряд і контролю, через що причинили ся до хибної думки у селян про позичені гроші. Відтак уже сказано в тій статї: „часто буває, що одні і другі (значить: сьвященики і старшина громадска) беруть гроші з тих кас на вічне відданє; чому-ж би і люди не мали так робити?“ Автор статї признає ся сам, що єму дуже прикро вказувати такий корінь лиха. Нам також не зовсїм мило виступати з таким докором прилюдно, але — держачись засади: Amicus Plato, sed magis amica veritas, маючи до того певні докази, що таке лихо іменно часто буває — а радше бувало, ми відважуємо ся дорікати отверто, бо лише отвертість в такім випадку поможе. Справа та занадто важна, щоби ми потребували крити ся з такими докорами. А притім, думаємо, нїхто не стане підозрівати нас в неприхильности до духовеньства, бо не той приятель, що хиби другого замовчує, а той, що хоче їх усунути. Ми вміємо оцїнити благородне старанє впв. дописувателя, обстати за „своїми“, але-ж і сам дописуватель, так як ми, каже дальше про такі поодинокі випадки надужить людий, що повинні приклад давати).

Не перечимо, що як всюди так і між ду-

за „всїх“; все-ж — слїзми... вона живе віршами, а про те не з віршів! Віршів написала вона силу — силющу, а ще більш напише. Кажуть — чимало вже й надрукoвала і нїколи не вживала псевдонїмів. Менї не доводило ся читати друковані її поезиї; не через те, щоб не хотів їх читати, а тому, що я читаю — кілька там видань, а не помірно більше є таких орґанів, яких я не читаю; вона-ж мабуть, саме в остатнїх і друкує свої твори.

Читає вона ще більш, нїж пише. Читає вона тепер єдине поетів, а колись читала і „Курсъ политической экономіи Афиногена Антоновича“. Поетів читає переважно анґлїйских, францускихъ — опріч Коппе — взагалї не долюблює; нїмецка поезия — опріч Гейне — задля неї „нудна“... Анґлїйских поетів доки що читає з лексиконом — єдине через те, щоб лїпше зрозуміти глибину змісту... Трошки тямить вона по польски і небавом перекладати ме одного венґерського поету, а потім візьметь ся до мови італїянської і до Петрарки.

Я прийшов до поетки, мабуть не в пору, хоча була вже половина другої години дня, але вона звичайно приймає незнаємих провідачів тільки в годині третій. Менї здало ся, що я навіть перебив її натхненє. А про те — вона повитала мене не гороїжливо, ввічливо: сїдаючи на канапку вказала і менї на фотель проти неї... Фотель такий мягкий та гостинний, що моя важка постать так і загрузла і сховала ся в йому...

Сїли... сидимо....

Менї не можна було не помітити, що вона одягнена хоч і по буденному, але зґрабно, до лиця, і не вбого: сьвіжа, з якоїсь коштовної легесенької материї біла сукна облямована і на подолї і на поясї і на плечах і на рукавах і скрізь, де можна, дорогими мабуть, тонесенькими брюсельскими кружевами; з пояса спускав ся білий фартушок крапелястий; запевне невдатен я сказати, що то за краплинки на фартушку: чи то „горожанські“ слези, чи капки натхненя, коли воно лило ся з пера на фартушок, перш нїж перо досягло до паперу?.... Могло бути і те й друге.

Знявши з носа золоте пенсне, поетка спитала мене:

— На довго до нас завитали?

— Коли Господь не розгнїваєть ся, а „око не дріманне“ не накинеть ся на мене — гадаю з тиждень перебути...

— Як мало!... правда у нас тепер опріч спеки нїчого нема... Глухий час ви вибрали: нї опери, нї драми, нї концертів... От коли-б зимою... у нас збірають ся вечером... почули-б і моїх творів; я там читаю...

— Превеликий менї жаль, — мовив я глибоко зітхнувши... Але — в Бозї надія, що до тієї великої кари, якої я вже зазнав через те, що приїхав не зимою, ви не додасьте від себе ще більшої...

— Я? (пенсне знов окульбачило ніс.)

— Так! ви...

(Дальше буде.)

ховеньством трафляють ся надужитя, але-ж ті не многі случаї не уходять бачности зверхности духовної при щорічних візитациях декальних, а вже в случаю перенесеня сьвящеників на иньший прихід, або смерти, всякі належитости до скарбон мусять бути вирівнані будь сьвящеником самим, будь его вдовицею. Що ославлена господарка громадских війтів могла дати причину до хибної думки у народу, того не перечу, і думаю, що далеко більше та господарка підкопала совістність селян, ніж байдужність і несолідність поодиноких сьвящеників.

А все-ж мимо того жаден сьвященик не повеличає ся, щоб пожичане гроший церковних відповіло тій задачи, яку сповнити мають добре уладжені каси на лад Райфайзенівский. Видно: не там корінь лиха, де автор его добачив, а де інде. На мою гадку, касам дотепершним хибує найважнійшої прикмети, а се есть с и л и о б р а з у ю ч о ї. Значить, щоб каса не тілько підпомагала, але і виробляла — виховувала людий, котрі одержавши пожичку змагали-б до користного з'ужиткованя еї. Тої цїли не достигне не тілько найсовістнійше розжичуване готового гроша призбираного в скарбоні, але хотьби і роздаване їх даром межи потрібних людий. Цїль ся осягнутись може тілько в касах, здвигнених на підставі самопомочи трудом і коштом самих членів. Гріш той зістає тогди під спільною їх контролею і уважає ся спільним добром членів. Пожички уділяють ся ґреміяльно видїлом по зрілій розвазї потреби і совістности в уплатї петента, за спільною порукою та строгим наглядом над користним з'ужиткованем пожиченого гроша. В таких касах гроші не можуть пропадати, бо жичать в них лиш членн, з'обовязані до солїдарної поруки за втрати товариства. Тим спиняє ся легкодушне затягане пожичок непотрібних, а оцінка совістности ново-приступаючого члена виробляє в людях трудолюбивість, господарність, ощадність і совістність, щоб могли з добродійства каси в потребі користати. До тогож низький процент, на який пожички уділяють ся, робить ті каси, на лад Райфайзенівский, правдивою підоймою материяльного і морального зросту сельского населеня. Тому то належить ся вдячність авторови за так ясне представлене „нездорових відносин кредитних" наших хліборобів, але не потрібно діткнув тут сьвящеників, тих дотепер одиноких може робітників на сїм поли. Що по тілько лїтах бачать они безхосенність своєї праці, не їх вина, а може більше тих невідрадних обставин, що виробили в нашім селянинї неточність і несовістність у виповнюваню всяких зобовязань, не лиш грошевих, тай нашої цїлої інтелїгенциї, наших товариств та видавництв популярно-просьвітних, в котрих справа кас Райфайзенівских нїколи не була пояснена і обговорена! Сьвященики-ж підчас богословских студий, відокремішнені від людий і їх потреб, не могли виробити в собі спосібностий до практичного веденя економічної орґанізациї. Зіткнувшись з народом і пізнавши его нужду материяльну, виділи, що робити щось треба і робили як уміли, на омацки — без ширшої ідеї, без нічиєго руководства, осібняком, кождий як ему найлїпше здавало ся. А все-ж і про каси Райфайзенівскі перше проговорило духовеньство, як о тім сьвідчить статут кас пожичкових на лад Райфайзена, уложений о. Бачиньским з Милованя. В Німеччинї суть окремі комісиї для перегляду і реформи статутів кас пожичкових, а у нас і уложенем статутів хіба приватні люди і то неправники мусять занимати ся. Як мало ваги звертають у нас на сї справи, сьвідчить хотяй би і формуляр скрипту довжного, виданий тов. Просьвітою, котрий есть копією формуляря припорученого галицким видїлом краєвим для кас пожичкових громадских, а о котрім немов би в пересторогу писав в *Правдї* 1879 р. пок. Навроцкий під заголовком: Polnische Wirtschaft.

Не кидаймо-ж каменем на тих, що бодай щось на тім поли робили, а стараймо ся звести ті роботи на добру і одну дорогу. Конечним проте есть, щоб справи такі частійше були обговорювані в часописях наших, популярних видавництвах, та зборах просьвітних філій і т. д. Конечним есть ширити і популяризувати ідею самопомочи; покликувати до завязуваня одноформних товариств на лад Райфайзенівский, бо се справдї одинокі товариства „ратункові" перед потоненем народу нашого в нуждї та лихві жидівскій.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 9. серпня 1895. р.

Именованя. Міністерство торговії именувало каспера почтового Йосифа Чалчиньского в Бялій контрольором почтовим в Кракові, офіциялів почтових: Киприяна Козиньского в Санчи, контрольором почтовим в Ярославі і Вільгельма Ленцета контрольором почтової каси у Львові.

Перенесене. Судовий авскультант в Сторожинцях, Юліян Цурковский, перенесений до Чернівців.

Підвисшене платні для жандармериї. Міністерство обороня краєвої оголосило рескрипт, котрим установило додатки службові для вояків жандармериї. По скінчених трех літах служби діставати буде жандарм 50 зр. річного додатку, по чотирох роках 100, по вісьмох 150, по дванайцятьох 200 а по шіснайцятьох 250 зр.

В справі сторожи скарбової оголосило міністеретво скарбу рескрипт, котрим зарядило часткові зміни засад реорґанізациї і управильненя належитостий сторожи скарбової. До відбуваня служби надзорчої на місце дотеперішних надкомісарів сторожи скарбової, комісарів і респіцієнтів покликані будуть три катеґорії урядників сторожи скарбової в VIII-ій, IX-ій і X-ій клясі ранґи. Зразом обнимає сей рескрипт приписи що-до заключеня супружества членами сторожи скарбової

Руска школа вправ в Самборі. Рескриптом з дня 6-го липня 1895 ч. 10.250, призволив Є. Ексц. п. управитель міністерства просьвіти і віроісповідань на основане чотирохклясової школи вправ з викладовим язиком руским при ц. к. семинариї учительскій в Самборі. З початком року шкільного 1896/7 буде відкрита перша кляса тої школи, а в трох слїдуючих роках наступить постепенне відкриване дальших кляс.

Телефон з Будапешту до Азиї. Справа Кобурґа по смерти Стамбулова перестала вже інтересувати угорскі уми, бо тепер они переговорюють ся з сербскими, болгарскими і турецкими властями о навязане нових відносин — телефонічних. Ся справа важна для Европи і мабуть скінчить ся небавом успішно. Телефонічна лінія має іти з Будапешту через Білгород, Ніш, Софію, Філїпполь, Адриянополь до Царгорода. Через Будапешт будуть Відень і Берлин також сполучені з тою лінією телефонічною. І так зможе середна Европа всхідні справи залагоджувати без консулів, амбасадорів і аґентів дипльоматичних. Навіть о виповідженю війни зателефонують султанови — він відповість — гальо! і розпічне ся бомбардоване Дарданелів Чи-ж то не вигідно?

Азийска холєра — як пишуть з Тернополя — лютить ся сильно на российскім Подїлю зараз за границею, а як доносить Głos podolski — панує сильно в Вишнївци і Вишгородку на российскім Подїлю туй під Збаражем. А що холера ширить ся і на Волини, то по містах галицких знов почато думати о средствах осторожности. В Станїславові — як доносить Kurjer stanisławowski — устроено бараки холерични і переведено ревізию домів з огляду санїтарного. Стереженого Бог стереже! — З Перемишля дістає Dziennik polski вість, що там від кількох днів запанувала серед залоги войскової сильна холєра. В пятницю захорувало в однім полку 67 людий а день-у-день есть на один полк около 60 слабих. Слабість обявляє ся корчами жолудка, горячкою, блювотою і розвільненем. (Власти військові приписують сы слабість недозрілим овочам). Також серед цивільного населеня особливо між жидами проявляє ся подібна слабість.— Про се доносить Kurjer przemyski, що в ночи з 3-го на 4-го с. м. захорувало кількадесять жидів на корчі, блювоту і горячку. Настав в містї великий страх, тим більше, що три випадки закінчили ся смертию. Але лїкарі сконстатували, що то не була холєра. Жиди мали наказаний рабином через пять днїв острий піст, а в суботу з'їли мясо варене ще 5 день тому назад, надто сирі огірки, квасне молоко і зелені яблока. Що се мусїло в ослаблених жолудках викликати корчі, цїлком не дивно. Може сей страх перед холерою навчить населене стерегтись від так нездорової поживи.

Зміна властителя. П. Микола Писарчук купив від спадкоємців бл. п. Вартановича добра Комарівцї на Буковинї.

Несподїванка. Позаяк приятелї мира проповідують против війни і нікому не дають в дарунку зброї, отже тим меньше канони, то їм не може притрафити ся щось такого, як минувшого місяця Французам. Перед кількома тижнями завоювали они місце Меватанана на Мадаґаскарі і при тім дістали ся їм в руки три канони. Але коли они близше придивили ся, побачили, що то ті самі канони, котрі французске правительство подарувало 1892 р. королеві Мадаґаскару! Ото несподїванка!

Яблока яко пожива. Вже давно мітольоґія скандинавска згадує про яблока яко поживу богів, котрі скоро лише трохи чули ся слабими або обезсиленими, вживали сего овочу для покріпленя тїла і духа. Теперішна фізіольоґія вповні годить ся на такий погляд, а се з огляду на велику скількість фосфору, який находить ся в яблоках, а той фосфор дуже легко присвоює собі каси рослинні, котрі дуже улекшують травлене, особливо у людий, що ведуть житє сидяче. Німцї і Американи уживають просто соку яблокового яко додатку до печеного мяса особливо тяжше стравного, як вепровина, гусятина і т. Так само дїлає і яблочник, а мала в нїм скількість алькоголю не богато шкодить орґанізмови, а ще й може викликати легке подразнене, з многих взглядів користне, а квас яблоковий дїлає на віджавлюване дуже користно. Дозрілі яблока, квасковаті грушки і сливки дуже здорова пожива, тілько не треба їх солодити, бо цукор перешкаджає властивому дїланю тих овочів.

Розумний судия. В Болїсо на острові Хіо в грецкім архипелязї запізвали дві особи перед суд зелїзницю, а то мужчина, котрий утратив руку, і женщина, що утратила мужа при ударі на себе двох поїздів. Судия перевівши розправу, признав титулом відшкодованя мужчинї-калїцї 6000 пястрів, а вдові ледве 2000. Вдова і всї присутні на розправі обурили ся на такий несправедливий засуд. Тогди встав судия і звертаючи ся до зібраних сказав: „Мої дорогі! Що сей присуд справедливий, я вас зараз переконаю. Бідолашний Микола утратив руку і сеї втрати ему ніхто не заступить. Ти-ж, Катерино, ще молода, хороша, в додатку будеш мати гроші, то-ж легко найдеш мужа, може ще й красшого від небіжчика".

Жертва неосторожности. Пепі Адлерівна, 18 лїтна дочка Н. Адлера золорника при улици Собіского у Львові, дня 5. с. м. около 9-ої години рано фризувала собі волосє зелїзцем огріваним на лямпцї спірітусовій. Через неосторожність нахилила ся над лямпку так, що заняв ся на ній кафтаника, відтак цїле одїне. В мешканю була лише служниця і прятала в третім покою. На крик панни служниця надбігла, але побачивши живу факлю не знала, як ратувати. В звінї лїкарі подали нещасній першу поміч, а стация ратункова відставила еї до шпиталю. Она була страшно попечена; тїло виглядало як один струп. Закажене крови наступило так скоро, що ратунок був неможливий, а нещасна жертва власної неосторожности в шістьох годинах закінчила житє. А за кілька тижнів мало відбути ся еї вінчане!...

Сумний конець суперечки. В Синевідску вижнім повстала суперечка між одним з найбогатших Бойків, а 18-лїтним парубком о дорогу до моста. З суперечки прийшло до бійки і молодий парубок пхнув ножем під ребра того господаря так нещасливо, що той в страшних му-

гах номер до кількох годин. Виновника арештовано і в дставлено до суду в Сколім.

З Сибіру. Vaterland подає цікаву статистику засланих 1894 р. на Сибір. Загальне число виносило 11.500 осіб; з того було 9.200 дорослих, 2.300 дітий. На роботи тяжкі засуджено 1.266 особи, з того 79 женщин. Всі ті засланці переходили через Тюмен; окрім того заслано в тім самім році на Сахалин 1.800 вязнів. Число вісланих на поселене в Сибірі виносило 2.506 осіб, з них 163 женщин. Волоцюг вигнано за Урал 1.080 (56 женщин); адміністраційні уряди вислали туди 2.500 осіб. Послідним товаришили добровільно 3.600 осіб, між ними 2.400 дітий.

Анґлійска бесіда есть тепер майже найбільше уживаною на сьвіті. Колись перед триста роками, за часів королевої Єлисавети бесідою анґлійскою говорило 5 міліонів людий, а переважала бесіда француска, німецка і ішпаньска, то тепер говорить анґлійскою бесідою 115 міліонів, німецкою 70, ішпаньскою 50, російскою 80, італіяньскою 30 міліонів, а портуґальскою 15 міліонів. З 115 міліонів говорячих анґлійскою мовою — говорить в Анґлії 38 міліонів, в Сполучених державах 65 міліонів, в західній Індиї і Африці 2 і пів міліона, а в Індиї і Ґуяні також 2 і пів міліона людий.

Померли. О. Йосиф Созаньский, парох в Ісканї, бірчаньского повіта, в 64-ім році житя і 37-ім сьвященьства.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Віденъ, 9. серпня. Цісар надав управителеви міністерства справедливости, тайному радникови і секцийному шефови Кральови великий хрест ордера Франц Йосифа.

Віденъ, 9. серпня. Урядова Wiener Zeitung оповіщує найвисшу санкцию нового цивільного процесу разом з законом введеня.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Реклямация бракуючих чисел увільнена від сплати порта.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.